Käyttöturvallisuustiedote

1907/2006/EY, 31 artikla mukainen

Painatuspäivämäärä 20.01.2011 Versionumero 194 Tarkistus: 20.01.2011

*

1 Aineen tai seoksen ja yhtiön tai yrityksen tunnistetiedot

. **Tuotetunniste**

. **Kauppanimike: Bison Tix**

. **Aineen tai seoksen merkitykselliset tunnistetut käytöt ja käytöt, joita ei suositella**

. **Aineen / valmisteen käyttö** Liima

. **Käyttöturvallisuustiedotteen toimittajan tiedot**

. **Valmistaja/toimittaja:**

Bison International
Dr.A.F.Philipsstraat 9
NL-4462 EW Goes
PO Box 160
NL-4460 AD Goes
tel. +31 113 235700
fax. +31 113 235800
e mail: msds@bison.boltongroup.nl

. **Tietoja antaa:** Bison QESH

. **Hätäpuhelinnumero:** +31 113 235700

2 Vaaran yksilöinti

. **Aineen tai seoksen luokitus**

. **Luokitus asetuksen (EY) N:o 1272/2008 mukaisesti**

GHS02 liekki

Flam. Liq. 2 H225 Helposti syttyvä neste ja höyry.

GHS09 ympäristö

Aquatic Chronic 2 H411 Myrkyllistä vesieliöille, pitkäaikaisia haittavaikutuksia.

GHS07

Skin Irrit. 2 H315 Ärsyttää ihoa.
Eye Irrit. 2 H319 Ärsyttää voimakkaasti silmiä.
STOT SE 3 H336 Saattaa aiheuttaa uneliaisuutta ja huimausta.

. **Luokitus direktiivin 67/548/ETY tai direktiivin 1999/45/EY mukaisesti**

Xi; Ärsyttävä

R36/38: Ärsyttää silmiä ja ihoa.

F; Helposti syttyvä

R11: Helposti syttyvää.

N; Ympäristölle vaarallinen

R51/53: Myrkyllistä vesieliöille, voi aiheuttaa pitkäaikaisia haittavaikutuksia vesiympäristössä.

R67: Höyryt voivat aiheuttaa uneliaisuutta ja huimausta.

(jatkuu sivulla 2)

Käyttöturvallisuustiedote

1907/2006/EY, 31 artikla mukainen

Painatuspäivämäärä 20.01.2011 Versionumero 194 Tarkistus: 20.01.2011

Kauppanimike: Bison Tix

(jatkuu sivulla 1)

. **Erikoisseloste ihmisiä ja ympäristöä koskevista vaaroista:**
Tuote on Euroopan yhteisön lainsäädännön mukaisen merkintävelvollisuuden alainen direktiivin "Yleinen luokitusdirektiivi EU:n valmisteille" viimeksi korjatun version mukaisesti.
Vaikuttaa huumaavasti.

. **Luokitusjärjestelmä:**
Luokitus vastaa voimassaolevaa EU-listaa, sitä on kuitenkin täydennetty ammattikirjallisuudesta ja yrityksiltä saaduilla tiedoilla.

. **Merkinnät**

. **EU-direktiivien mukainen merkintä:**
Tuote on luokiteltu ja merkitty EY-direktiivien/GesStoffV-määräysten mukaisesti.

. **Tuotteen tunnuskirjain ja vaaramerkintä:**
Xi Ärsyttävä
F Helposti syttyvä
N Ympäristölle vaarallinen

. **R-säännökset:**
11 Helposti syttyvää.
36/38 Ärsyttää silmiä ja ihoa.
51/53 Myrkyllistä vesieliöille, voi aiheuttaa pitkäaikaisia haittavaikutuksia vesiympäristössä.
67 Höyryt voivat aiheuttaa uneliaisuutta ja huimausta.

. **S-säännökset:**
16 Eristettävä sytytyslähteistä - Tupakointi kielletty.
24/25 Varottava kemikaalin joutumista iholle ja silmiin.
26 Roiskeet silmistä huuhdeltava välittömästi runsaalla vedellä ja mentävä lääkäriin.
46 Jos ainetta on nielty, hakeuduttava heti lääkärin hoitoon ja näytettävä tämä pakkaus tai etiketti.
57 Käytettävä sopivaa säilytystapaa ympäristön likaantumisen ehkäisemiseksi.
61 Vältettävä päästämistä ympäristöön. Lue erityisohjeet/ käyttöturvallisuustiedote.

. **Määrättyjen valmisteiden erikoismerkintä:**
Sisältää Kolofoni. Voi aiheuttaa allergisen reaktion.

. **Muut vaarat**

. **PBT- ja vPvB-arvioinnin tulokset**

. **PBT:** Ei voida käyttää.

. **vPvB:** Ei voida käyttää.

3 Koostumus ja tiedot aineosista

. **Kemialliset ominaisuudet: Seokset**

. **Selostus:** Liima

. **Sisältää vaarallisia aineita:**

CAS: 64742-49-0 Naphtha (petroleum), hydrotreated light 25-50%
EINECS: 265-151-9 Xn R65; Xi R38; F R11; N R51/53
R67
Flam. Liq. 2, H225; Asp. Tox. 1, H304;
Aquatic Chronic 2, H411; Skin Irrit. 2, H315;
STOT SE 3, H336

(jatkuu sivulla 3)

Käyttöturvallisuustiedote

1907/2006/EY, 31 artikla mukainen

Painatuspäivämäärä 20.01.2011 Versionumero 194 Tarkistus: 20.01.2011

Kauppanimike: Bison Tix

(jatkuu sivulla 2)

CAS: 141-78-6 etyyliasetaatti 25-50%
EINECS: 205-500-4 Xi R36; F R11
R66-67
Flam. Liq. 2, H225; Eye Irrit. 2, H319; STOT SE 3, H336

CAS: 78-93-3 butanoni 2,5-10%
EINECS: 201-159-0 Xi R36; F R11
R66-67
Flam. Liq. 2, H225; Eye Irrit. 2, H319; STOT SE 3, H336

CAS: 110-54-3 n-heksaani ≤ 2,5%
EINECS: 203-777-6 Xn R48/20-62-65; Xi R38; F R11; N R51/53
R67
Repr. Cat. 3
Flam. Liq. 2, H225; Repr. 2, H361f; STOT RE 2, H373; Asp. Tox. 1, H304; Aquatic Chronic 2, H411; Skin Irrit. 2, H315; STOT SE 3, H336

CAS: 8052-10-6 Kolofoni ≤ 2,5%
EINECS: 232-484-6 Xi R43
Skin Sens. 1, H317

CAS: 1314-13-2 Sinkkioksidi ≤ 2,5%
EINECS: 215-222-5 N R50/53
Aquatic Acute 1, H400; Aquatic Chronic 1, H410

. **Lisätietoja:** Annettujen turvaohjeiden sanamuoto kappaleesta 16.

4 Ensiaputoimenpiteet

. **Ensiaputoimenpiteiden kuvaus**
. **Hengitettyä:** Tajuton pidettävä ja kuljetettava kyljellään.
. **Ihokosketuksessa:** Pestävä heti vedellä ja saippualla ja huuhdottava hyvin.
. **Aineen päästyä silmiin:**
Silmiä huuhdotaan luomet auki juoksevan veden alla useita minuutteja. Oireiden kestäessä käännytään lääkärin puoleen.
. **Nieltyä:** Ei pakoteta oksentamaan, saatettava heti lääkärin hoitoon.

5 Palontorjuntatoimenpiteet

. **Sammutusaineet**
. **Sopivat sammutusaineet:**
Vesisumu
Alkoholeihin tehoton vaahto
Kuivakemikaalisammutin
Hiilidioksidi
. **Turvallisuussyistä sopimattomat sammutusaineet:** Täysi vesisuihku
. **Palontorjuntaa koskevat ohjeet**
. **Erikoinen suojavarustus:** Käytettävä hengityssuojainta.
. **Lisätiedot**
Tulelle alttiit säiliöt jäähdytettävä vesisuihkulla.
Saastunut sammutusvesi on kerättävä erikseen, sitä ei saa päästää viemäristöön.

6 Toimenpiteet onnettomuuspäästöissä

. **Varotoimenpiteet, henkilönsuojaimet ja menettely hätätilanteessa**
Käytettävä suojavarustusta. Suojautumattomat henkilöt pidettävä loitolla.
. **Ympäristöön kohdistuvat varotoimet:**
Estettävä pääsy viemäreihin, kellareihin ja ojiin.
Jos ainetta on päässyt viemäriin tai vesistöön, ilmoitettava asianomaiselle virastolle.
Estettävä pääsy viemäreihin/pintavesiin/pohjaveteen.

(jatkuu sivulla 4)

Käyttöturvallisuustiedote

1907/2006/EY, 31 artikla mukainen

Painatuspäivämäärä 20.01.2011 Versionumero 194 Tarkistus: 20.01.2011

Kauppanimike: Bison Tix

(jatkuu sivulla 3)

. **Suojarakenteita ja puhdistusta koskevat menetelmät ja -välineet:**
Imettävä nestettä sitovalla aineella (hiekka, piimaa, hapon sidosaine, yleisidosaine, sahajauho).
Saastunut aine on jätteenä hävitettävä kohdan 13 mukaisesti.
Huolehdittava riittävästä tuuletuksesta.
. **Viittaukset muihin kohtiin**
Turvallista käsittelyä koskevia ohjeita kappaleessa 7.
Henkilökohtaista suojavarustusta koskevia ohjeita kappaleessa 8.
Aineen hävitystä koskevia ohjeita kappaleessa 13.

7 Käsittely ja varastointi

. **Käsittely:**
. **Turvallisen käsittelyn edellyttämät toimenpiteet**
Huolehdittava tilojen hyvästä tuuletuksesta, myös lattialla (höyryt ovat raskaampia kuin ilma).
. **Palo- ja räjähdyssuojaohjeet:**
Eristettävä sytytyslähteistä - tupakanpoltto kielletty.
Vältettävä iskuja ja hankautumista.

. **Turvallisen varastoinnin edellyttämät olosuhteet, mukaan luettuina yhteensopimattomuudet**
. **Varastointi:**
. **Varastotiloille ja säiliöille asetettavat vaatimukset:**
Säilytettävä viileässä paikassa.
. **Yhteisvarastointiohjeet:** Ei tarvita.
. **Lisätietoja varastointiehtoihin:**
Astiat on pidettävä tiiviisti suljettuina.
Varastoitava hyvin suljetuissa astioissa viileässä ja kuivassa paikassa.

*

8 Altistumisen ehkäiseminen ja henkilönsuojaimet

. **Lisäohjeita teknisten laitteiden varustukseen:** Ei muita tietoja, ks. kohta 7.

. **Valvontaa koskevat muuttujat**
. **Aineosat työpaikkakohtaisin valvottavin raja-arvoin:**

141-78-6 etyyliasetaatti

HTP Lyhytaikaisarvo: 1800 mg/m³, 500 ppm
Pitkäaikaisarvo: 1100 mg/m³, 300 ppm

78-93-3 butanoni

HTP Lyhytaikaisarvo: 300 mg/m³, 100 ppm
iho

110-54-3 n-heksaani

HTP 72 mg/m³, 20 ppm
iho

. **Lisäohjeet:** Tiedot perustuvat valmistushetkellä voimassaoleviin luetteloihin.

. **Altistumisen ehkäiseminen**
. **Henkilökohtainen suojavarustus:**
. **Yleiset suoja- ja hygieniatoimenpiteet:**
Noudatettava kemikaalien käsittelyn tavanomaisia varotoimenpiteitä.
Pidettävä loitolla elintarvikkeista, juomista ja rehuista.
Likaantuneet, aineen saastuttamat vaatekappaleet on riisuttava välittömästi.
Kädet on pestävä ennen taukoja ja työn päätyttyä.
Vältettävä ihokosketusta ja kosketusta silmiin.
. **Hengityssuoja:** Ei tarpeen.
. **Käsisuojus:**

Suojakäsineet

(jatkuu sivulla 5)

Käyttöturvallisuustiedote

1907/2006/EY, 31 artikla mukainen

Painatuspäivämäärä 20.01.2011 Versionumero 194 Tarkistus: 20.01.2011

Kauppanimike: Bison Tix

(jatkuu sivulla 4)

Käsineet/liuoteaineita kestävät
Käsinemateriaalin tulee olla tuotetta/ainetta/valmistetta kestävää ja läpäisemätöntä.
Puuttuvien testien vuoksi suositusta soveltuvasta suojakäsinemateriaalista tuotteelle/ valmisteelle / kemikaalisekoitteelle ei voida antaa.
Suojakäsinemateriaalin valinnassa on otettava huomioon läpäisyajat, läpäisevyyskerroin ja kuluminen.

. **Käsinemateriaali**
Soveltuvan käsinetyypin valikoima ei riipu yksinomaan materiaalista vaan myös muista laatuominaisuuksista ja vaihtelee eri valmistajilla. Koska tuote on valmiste, joka koostuu eri aineista, ei suojakäsinemateriaalin kestävyys ole ennalta arvioitavissa vaan pitää tarkistaa ennen käyttöä.

. **Käsinemateriaalin läpäisyaika**
Tarkka läpäisyaika on selvitettävä suojakäsinevalmistajalta ja sitä on noudatettava.

. **Pitkäaikaiseen kosketukseen, joka kestää enintään 15 minuuttia, soveltuvat suojakäsineet seuraavista materiaaleista:**
PVC- tai PE-muovista valmistetut käsineet

. **Silmäsuojus:**

Tiiviit suojalasit

. **Kehosuojus:**
Käytettävä suojapukua.
Liuoteaineita kestävä suojavaatetus

9 Fysikaaliset ja kemialliset ominaisuudet

. **Fysikaalisia ja kemiallisia perusominaisuuksia koskevat tiedot**

. **Yleiset ohjeet**

. **Olomuoto:**

Muoto:	Nestemäinen
Väri:	Tuotenimikkeen mukainen

. **Haju:** Tyypillinen

. **Tilanmuutos**

Sulamispiste/sulamisalue:	Ei määrätty.
Kiehumispiste/kiehumisalue:	60°C

. **Leimahduspiste:** < 0°C

. **Syttymislämpötila:** 460°C

. **Itsesyttyvyys:** Tuote ei ole itsestään syttyvä.

. **Räjähdysvaara:** Tuote ei ole räjähdysvaarallinen, kuitenkin räjähdysvaarallisten höyry-/ilmaseosten muodostuminen mahdollista.

. **Räjähdysrajat:**

Alempi:	2,1 Vol %
Ylempi:	11,5 Vol %

. **Höyrypaine 20°C lämpötilassa:** 97 hPa

. **Tiheys 20°C lämpötilassa:** 0,895 g/cm³

. **Liukenevuus/sekoittuvuus veteen:** Ei sekoittuva tai vain osittain sekoittuva.

. **Viskositeetti:**
Dynaaminen 20°C lämpötilassa: 1000 mPas

(jatkuu sivulla 6)

Käyttöturvallisuustiedote

1907/2006/EY, 31 artikla mukainen

Painatuspäivämäärä 20.01.2011 Versionumero 194 Tarkistus: 20.01.2011

Kauppanimike: Bison Tix

(jatkuu sivulla 5)

Orgaaniset liuoteaineet: 79,8 %
Vesi: 0,1 %
Kiinneainepitoisuus: 20,1 %

10 Stabiilisuus ja reaktiivisuus

. **Reaktiivisuus**
. **Kemiallinen stabiilisuus**
. **Terminen hajoavuus / vältettävät olosuhteet:**
Ei hajaantumista määräystenmukaisessa käytössä.
. **Vaarallisten reaktioiden mahdollisuus** Ei tiedossa vaarallisia reaktioita.
. **Vaaralliset hajoamistuotteet:** Myrkyllisten pyrolyysiaineiden muodostumisvaara.

11 Myrkyllisyyteen liittyvät tiedot

. **Tiedot myrkyllisistä vaikutuksista**
. **Akuutti myrkyllisyys:**
. **Ensisijainen ärsyttävä vaikutus:**
. **iholla:** Ärsyttävä vaikutus ihoon ja limakalvoihin.
. **silmiin:** Ärsyttävä vaikutus.
. **Altistuminen:** Tiedossa ei ole stabiloivaa vaikutusta.
. **Toksikologisia lisätietoja:**
Tuote voi aiheuttaa EY:n yleisten luokitusdirektiivien mukaisesti valmisteissa seuraavat vaarat:
Ärsyttävä

12 Tiedot vaarallisuudesta ympäristölle

. **Myrkyllisyys**
. **Vesimyrkyllisyys:** Merkittäviä lisätietoja ei ole saatavilla.
. **Ekotoksiset vaikutukset:**
. **Huomautus:** Myrkyllinen kaloille
. **Ekologisia lisätietoja:**
. **Yleisohjeita:**
Vesistöihin päästyään myrkyllistä kaloille ja planktonille.
myrkyllinen vesieliöille
Vesistövaarallisuusluokka 2 (Oma luokitus): vesistöä vaarantava
Juomavesi vaaraantuu jo pienten määrien päästessä maaperään.
. **PBT- ja vPvB-arvioinnin tulokset**
. **PBT:** Ei voida käyttää.
. **vPvB:** Ei voida käyttää.

13 Jätteiden käsittelyyn liittyvät näkökohdat

. **Jätteiden käsittelymenetelmät**
. **Suositus:**
Ei voida hävittää yhdessä talousjätteiden kanssa. Ei saa päästää viemäristöön.

. **Puhdistamattomat pakkaukset:**
. **Suositus:**
Hävitettävä virallisten määräysten mukaisesti.
Pakkaukset, joita ei voida puhdistaa, on hävitettävä samalla tavalla kuin niiden sisältämä aine.

(jatkuu sivulla 7)

Käyttöturvallisuustiedote

1907/2006/EY, 31 artikla mukainen

Painatuspäivämäärä 20.01.2011 Versionumero 194 Tarkistus: 20.01.2011

Kauppanimike: Bison Tix

(jatkuu sivulla 6)

14 Kuljetustiedot

. **Maakuljetus ARD/RID ja GGVSEB (rajanylitys/kotimaa):**

. **ARD/RID-GGVSEB luokka:**	3 (F1) Palavat nesteet
. **Kemler-luku:**	33
. **UN-numero:**	1133
. **Pakkausryhmä:**	III
. **Lipuke:**	3
. **Erityistä merkintää:**	Symboli (kala ja puu)
. **Kuljetuksessa käytettävä virallinen nimi:**	1133 LIIMAT, Erityismääräykset 640H
. **Rajoitetut määrät (LQ)**	LQ7
. **Kuljetuskategoria**	3
. **Tunnelirajoituskoodi:**	D/E

. **Merikuljetus IMDG/GGVSee:**

. **IMDG/GGVSee-luokka:**	3
. **UN-numero:**	1133
. **Label**	3
. **Pakkausryhmä:**	III
. **EMS-numero:**	F-E,S-D
. **Marine pollutant:**	Kyllä Symboli (kala ja puu)
. **Oikea tekninen nimi:**	ADHESIVES

. **Ilmakuljetus ICAO-TI ja IATA-DGR:**

. **ICAO/IATA-luokka:**	3
. **UN/ID-numero:**	1133
. **Label**	3
. **Pakkausryhmä:**	III
. **Oikea tekninen nimi:**	ADHESIVES

. **UN "Model Regulation":** UN1133, LIIMAT, 3, III

. **Ympäristövaarat:**
Tuote sisältää ympäristölle vaaralliset aineet: Naphtha (petroleum), hydrotreated light

. **Erityiset varotoimet käyttäjälle** Varoitus: Palavat nesteet

. **Kuljetus irtolastina Marpol 73/78 -sopimuksen II liitteen ja IBC-säännöstön mukaisesti**
Ei voida käyttää.

15 Lainsäädäntöä koskevat tiedot

. **Kemikaaliturvallisuusarviointi:** Kemikaaliturvallisuusarviointia ei ole tehty.

(jatkuu sivulla 8)

Käyttöturvallisuustiedote

1907/2006/EY, 31 artikla mukainen

Painatuspäivämäärä 20.01.2011 Versionumero 194 Tarkistus: 20.01.2011

Kauppanimike: Bison Tix

(jatkuu sivulla 7)

16 Muut tiedot

Annetut tiedot perustuvat tämänhetkisiin tietoihimme. Ne eivät kuitenkaan anna takuuta tuotteen ominaisuuksista eivätkä aikaansaa sopimuksellista oikeussuhdetta.

. **Asiaankuuluvat lausekkeet**

H225 Helposti syttyvä neste ja höyry.
H304 Voi olla tappavaa nieltynä ja joutuessaan hengitysteihin.
H315 Ärsyttää ihoa.
H317 Voi aiheuttaa allergisen ihoreaktion.
H319 Ärsyttää voimakkaasti silmiä.
H336 Saattaa aiheuttaa uneliaisuutta ja huimausta.
H361f Epäillään heikentävän hedelmällisyyttä.
H373 Saattaa vahingoittaa elimiä pitkäaikaisessa tai toistuvassa altistumisessa.
H400 Erittäin myrkyllistä vesieliöille.
H410 Erittäin myrkyllistä vesieliöille, pitkäaikaisia haittavaikutuksia.
H411 Myrkyllistä vesieliöille, pitkäaikaisia haittavaikutuksia.

R11 Helposti syttyvää.
R36 Ärsyttää silmiä.
R38 Ärsyttää ihoa.
R43 Ihokosketus voi aiheuttaa herkistymistä.
R48/20 Terveydelle haitallista: pitkäaikainen altistus voi aiheuttaa vakavaa haittaa terveydelle hengitettynä.
R50/53 Erittäin myrkyllistä vesieliöille, voi aiheuttaa pitkäaikaisia haittavaikutuksia vesiympäristössä.
R51/53 Myrkyllistä vesieliöille, voi aiheuttaa pitkäaikaisia haittavaikutuksia vesiympäristössä.
R62 Voi mahdollisesti heikentää hedelmällisyyttä.
R65 Haitallista: voi aiheuttaa keuhkovaurion nieltäessä.
R66 Toistuva altistus voi aiheuttaa ihon kuivumista tai halkeilua.
R67 Höyryt voivat aiheuttaa uneliaisuutta ja huimausta.

. **Näyttelyalue ohjelehti:** QESH Department
. **Yhteydenottohenkilö:** Reach coördinator
. *** Tiedot muutettu alkuperäisestä versiosta**